

22.10.2020

Kokousmuistio 4/2020

Aika 21.10.2020 klo 10.00–11.15

Paikka Säätöalo¹

Läsnä Marin Sanna, puheenjohtaja
Vanhanen Matti, varapuheenjohtaja
Eloranta Jarkko
Fjäder Sture
Haatainen Tuula
Häkämies Jyri
Karhunen Minna
Lintilä Mika
Marttila Juha
Mikkonen Krista
Palola Antti
Rehn Olli
Romakkaniemi Juho
Tuppurainen Tytti
Haapajärvi Henrik (at.)
Järvikare Terhi (at.)
Majanen Juha (at.)
Rahkola Joonas (at.)
Viherkenttä Timo (at.)
Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.00 ja totesi päivän aiheena olevan *Kansainvälisen yritysverotuksen kehityssuunnat*. Aiheesta alustavat työelämäprofessori Timo Viherkenttä, Aalto-yliopisto sekä osastopäällikkö Terhi Järvikare, valtiovarainministeriö. Aiheeseen liittyvä sihteeristön taustamuistio on jaettu kokouskutsun mukana.

Ennen varsinaista kokousasiaa puheenjohtaja totesi kokouskutsun mukana jaetun tietoa talousneuvoston ja sitä edeltäneiden vastaavien toimielinten historiasta. Talousneuvoston varhaisen edeltäjän *taloudellisen neuvottelukunnan* asettamisesta tulee näinä päivinä kuluneeksi tasan sata vuotta.

2 Kansainvälisen yritysverotuksen kehityssuunnat

Timo Viherkenttä tarkasteli esityksessään (liite 1) kansainvälisen yritysverotuksen pidemmän ajan kehityslinjoja, aiheeseen liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä sekä lähitulevaisuuden näkymiä. Vaikka yhtiöveroprosentit ovat alentuneet trendinomaisesti, yhtiöveron osuus kokonaisverotuloista ja suhde BKT:een ovat pysyneet OECD-maissa melko va-

---

¹ Korona-pandemiaan liittyvien turvajärjestelyiden vuoksi kokous järjestettiin videoyhteyksien välityksellä kolmessa eri salissa.

kaana. Viime vuosina kansainvälisen koordinaatiotyön painopiste on siirtynyt vajaaverotuksen estämiseen. Tällä hetkellä koordinaatiopyrkimysten keskiössä on G20-maiden ja OECD:n erityisesti digitalouden haasteisiin liittyvä hanke, josta odotetaan päätöksiä ensi vuoden puoliväliin mennessä.

Mikäli kansainvälistä sopimusta ei saada aikaan, kasvaa riski sekalaisten "digiverojen" leviämisestä ja niihin liittyvien vastatoimien kierteestä. EU:n elpymispaketissa digivero nähdään unionin uutena omana varana. Suunnitellut verot tuskin vaikeuttavat merkittävästi suomalaisten digiyritysten asemaa, vaikka fiskaalinen vaikutus lienee positiivinen. Yhtiöveron potentiaali lisätulojen lähteenä on kaikkiaan rajallinen.

Terhi Järvikare tarkasteli esityksessään lähemmin OECD koordinaatiohankkeen sisältöä ja ehdotuksen potentiaalisia vaikutuksia (liite 2). OECD:n ehdotus jakaantuu kahteen osioon, joista ensimmäinen merkitsisi muutoksia periaatteisiin ja säännöksiin, joilla valtiot jakavat verotusoikeutta keskenään. Verotusoikeutta siirrettäisiin nykyistä enemmän markkinavaltiolle eli sille maalle, jossa lopputuote kulutetaan. Ehdotus ei rajaudu yksinomaan digitaaliseen, vaan koskisi myös muuta kuluttajaliiketoimintaa.

Toisen osion tavoitteena on globaalien yritysten verotuksen minimitason varmistaminen erilaisilla mekanismeilla. Monet keskeiset kysymykset ja yksityiskohdat ovat vielä työn alla. OECD:n arvion mukaan yritysverokertymä voisi uudistusten seurauksena kasvaa 1,9–3,2 prosenttia globaalisti (minimiverotaso 12,5 %). Ehdotus sisältää runsaasti monimutkaista sääntelyä ja sen aiheuttaman hallinnollisen taakan voidaan arvioida olevan merkittävä.

3 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Suomen on osallistuttava aktiivisesti yritysverotusta koskevaan kansainväliseen keskusteluun ja koordinaatiotyöhön. Pienen vientivetoisen talouden intressit eivät välttämättä tule huomioiduksi kehitystyössä. Koordinaatiotyön tulee perustua huolellisiin vaikutusarvioihin.
- Lähes monopoliasemassa olevien suurten digiyritysten verotuksen varmistamiselle on selkeä legitimizeetti. Myös maiden välisten verokilpailun hillintään tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä.
- OECD:n esityksen sisältö heijastelee erityisesti USA:n intressejä ulottaa sopimus myös digitalouden ulkopuolelle EU:n korostaessa nimenomaan digiyhtiöiden verotusta. Kehittyvät taloudet näkevät markkinavaltioperiaatteen itselleen suosiolisena.
- Vahvat ja osin ristiriitaiset kansalliset intressit vaikeuttavat verotuskäytäntöjen kansainvälistä harmonisointia. Sen vuoksi on yleensä mahdollista edetä vain pisimmäisestään eikä vahvaa harmonisointia ole saatu aikaan edes EU:n sisällä.
- Olisi selvitettävä mahdollisuuksia sisällyttää yritysvero koskevia säännöksiä kansainvälisiin kauppasopimuksiin.
- Tällä hetkellä ehdotetut uudistukset eivät vaikuta suomalaisten yritysten osalta kovin dramaattisilta. Jatkossa on kuitenkin huolehdittava siitä, että väkirikkaat suuret valtiot eivät pääse liiksi muovaamaan verotuskäytäntöjä itselleen edulliseen suuntaan.
- Suomen ei tarvitse olla yritysverotuskilpailussa ykkönen, mutta kuitenkin kilpailukykyinen omassa sarjassaan eli vastaavan tyyppisten maiden joukossa.
- Tarve veropohjien turvaamiselle korostuu koronaviruksen jälkeen. Ellei koordinaatiota saada aikaan, vaarana on yritysveropohjien rapautuminen kokonaan.

- Vaatimaton tuottavuuskehitys korostaa T&K-investointien tarvetta Suomessa. Tätä olisi suotavaa edistää T&K-toiminnan verohelpotuksilla huolimatta siitä, että edellisen lyhytaikaisen kokeilun vaikutukset jäivät osin vaisuiksi.
- Arvonlisävero on yksi luonteva keino verottaa digitaalisia palveluita ja sen tehokas toiminta tulisi varmistaa. ALV:n kertymisen varmistamiseksi on tehty viime vuosina paljon työtä, jota ei vielä kaikilta osin ole pantu täytäntöön.
- Mikäli OECD:n esitys ei etene, paineet EU:n omille ratkaisuille kasvavat. EU:n elvytyspakettiin liittyvän mahdollisen ”digiveron” rakenne ja määrittely ovat vielä hämärän peitossa. EU-tason ratkaisujen nivominen osaksi kansallista verotusta voi olla ongelmallista ja vaikuttaa myös budjettisuvereniteettiin.

4 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti alustajia ja jäseniä hyvästä keskustelusta. Asiaan liittyy useita eri ulottuvuuksia ja ratkaisuissa on otettava huomioon sekä fiskaaliset että erityisesti kansainväliseen kilpailukykyyn vaikuttavat seikat. Aiheeseen on tarpeen mukaan syytä palata lähitulevaisuudessa, kun muun muassa EU-tason ratkaisuista saadaan lisää tietoa.

Talousneuvoston seuraava kokous pidetään 18.11.2020 klo 10.00–11.30. Aiheena on tuolloin väestöpolitiikka. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.15.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri